

Mottagare

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Listningstak/riktvärde för listning för läkare i primärvården

Förslag till beslut

- Hälso- och sjukvårdsnämnden godkänner förvaltningens implementeringsplan för att senast 2027 nå ett riktvärde för antal listade per specialist på 1100 och 550 listade per ST-läkare
- Förvaltningen får i uppdrag att i samband med delårsrapport 2 och i årsberättelsen redovisa för nämnden hur arbetet fortlöper, samt inför varje budgetår redovisa effekt av implementeringen och eventuellt behov av tillskott av ekonomiska medel.

Sammanfattning

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade 2022-06-15 (HSN § 66) att Socialstyrelsens riktvärde för antal listade patienter per läkare ska följas samt att förvaltningen fick i uppdrag att till nämnden återkomma med ekonomiska konsekvenser samt effekter av ett införande av riktvärde. Socialstyrelsens rekommenderade riktvärde är 1100 listade per specialitläkare och 550 listade per ST-läkare.

1100 listade motsvarar 1265 listningspoäng med det genomsnitt på 1,15 listningspoäng per listad som Gotland som helhet har.

Föreslagen implementeringsplan sträcker sig mellan åren 2023-2027. För 2023 är fokus på nyrekrytering av hitflyttande eller nyblivna specialister som vid anställning erbjuds ett riktvärde om cirka 1100 listade, samt rekrytering av ST-läkare. Under 2023 ska även en analys göras av samtliga listor, såväl bemannade listor som vakanta listor. Anlitade hyrläkare ska ha listor som motsvarar cirka 2000 listade. Riktvärdet för antal listade är ett riktvärde, inte vare sig ett golv eller ett tak. Genomgång av lista och överenskommelse om storleken på denna sker alltid i samtal mellan verksamhetschef och den enskilde läkaren.

Inget budgettillskott sker inför 2023 utöver den föreslagna uppräknings av primärvårdens ersättningar på 5,4 procent.

Ärendebeskrivning

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade 2022-06-15 (HSN § 66) att socialstyrelsens riktvärde för antal listade patienter per läkare ska följas, samt att förvaltningen fick i uppdrag att till nämnden 2022-09-14 återkomma med

ekonomiska konsekvenser samt effekter av ett införande av riktvärde. På nämndens sammanträde 2022-09-14 (HSN § 102) informerade förvaltningen muntligt om hur arbetet framskrider och dialog fördes med nämnden. Uppdraget att återkomma med en mer konkret plan och konsekvenser av denna sköts på till någon gång under hösten.

Socialstyrelsens rekommenderade riktvärde är 1100 listade per specialistläkare och 550 listade per ST-läkare.

1100 personer motsvarar cirka 1265 listningspoäng med det genomsnitt på 1,15 poäng per listad person som Gotland i helhet har. Listorna varierar beroende på hur åldersstrukturen ser ut på listan och antalet på listan som är boende på säbo med mera. 550 personer motsvarar med samma uppräkningsfaktor ca 630 listningspoäng.

Riktvärdet är varken ett golv eller ett tak på antal listade per läkare, utan just ett riktvärde, vilket kan variera utifrån varje vårdcentrala förutsättningar och behov.

I dagsläget är genomsnittet för antal listade patienter per specialistläkare något osäkert då det i dagsläget finns ”blandade listor”, det vill säga att exempelvis två ST-läkare delar på en lista alternativt att 1 specialist och en ST-läkare delar på en lista. De listor som idag finns registrerade i listningssystemet ListOn påverkas också om en läkare arbetar heltid eller deltid eller med andra uppdrag. Genomsnittligt antal listade per specialistläkare enligt ListOn ligger någonstans mellan cirka 1000 listade/läkare och cirka 1300 listade per specialistläkare. Samma problematik som ovan beskrivits kopplat till antal listade för specialistläkare finns också kopplat till ST-läkare. I ListOn är genomsnittet per ST-läkare ca 600-750 listade per ST-läkare. Det finns cirka 17 årsarbetande specialistläkare anställda inom primärvården på Gotland, samt cirka 20 ST-läkare.

I nuläget pågår arbete med att gotlänningar ska kunna lista sig på 1177.se vilket är möjligt i resten av landet. I samband med det arbetet kommer problematiken med ”blandade listor” med mera att undanröjas då det inte kommer att vara möjligt i systemet.

Bedömning är att cirka 20-25 ST-läkare inom primärvården är en rimlig nivå vilket innebär att cirka 12 500 gotlänningar kan vara listade hos ST-läkare. Gotlands befolkning prognostiseras till cirka 62 000 personer vilket innebär att 49 500 gotlänningar blir kvar att listas på specialist, vilket med 1100 listade per specialist gör att behovet är cirka 45 specialister. Vid antagande om att det idag är i genomsnitt cirka 1300 listade per heltidsspecialist ger detta istället behov av 38 specialister. Det betyder således att vid 1100 listade per läkare är behovet 7 stycken fler specialister jämfört med om det är 1300 listade/läkare. Detta motsvarar cirka 11-12 miljoner per år.

Förvaltningen anser att en anpassning till 1100 listade per läkare bör ske successivt och tillsammans med övrigt arbete för att säkerställa en så optimal läkarbemanning som möjligt.

Förvaltningens förslag till implementeringsplan omfattar åren 2023-2027 och ser ut enligt följande:

År 2023-2024

- Region Gotland uttalar ett riktvärde på 1100 listade personer för nyanställda specialistläkare (antingen hitflyttade eller nyblivna specialister).
- För redan befintliga anställda (anställda innan 2023) specialister är riktvärdet 1300 per heltidsanställd tillsvidare.
- För vårdcentraler i egen regi ska en översyn göras av samtliga läkar-kompetenser på vårdcentralerna.
- Inventering av samtliga listor ska genomföras, såväl listor där det finns en namngiven läkare samt de listor som i dagsläget är vakanta.
- I samband med övergång till listning via 1177.se ska samtliga listor ses över och inga blandade listor ska förekomma, inklusive de privata vårdcentralernas listor.
- Dialog ska ske med redan anställd läkare kring dennes lista.
- Hyrläkare som anlitas ska ha ett riktvärde 2000 patienter per lista.
- En struktur för ST-läkarnas utbildningsanställning ska arbetas fram så att ett genomsnittligt riktvärde om 550 patienter kan nå baserat på hela ST-tiden. Innebär cirka 250 listade i början av utbildningstjänsten för att nå 1000 som färdig specialist.
- Stort fokus ska under 2023 vara på rekrytering, av såväl specialister som ST-läkare till primärvården. Målsättning: 7 nya specialister (3-4 ST-läkare blir färdiga specialister under 2023) specialister och 5 ST-läkare på de tilldelade ST-tjänsterna.
- I den mån det är möjligt, ska ordinarie läkare utöver sin egen lista inte ansvara även för vakanta listor. För att nå riktvärdet 1300 och samtidigt inte behöva ansvara för vakanta listor, kan redan anställda specialister dock tillfälligt behöva öka antalet listade personer på sin lista.
- Antalet listade personer på en enskild läkare, är alltid en överens-kommelse mellan verksamhetschef och den enskilde läkaren.
- Inför 2023 tillförs indexuppräknning men inget särskilt tillskott med anledning av taget beslut kring riktvärde. 2023 blir ett startår där stor kraft ska lägga på rekrytering och att arbeta fram strukturer för utbildningsläkare, genomgång av patientlistor med mera.
- Inför budget år 2024 kan medel behöva tillföras utifrån hur 2023 års arbete utvecklas.

År 2025-2026:

- För redan befintliga anställda specialister (anställda innan 2023) sänks riktvärdet till 1200 listade personer per specialist. Detta motsvarar behov av cirka 41 specialisläkare i genomsnitt. Antalet beror dock på hur många läkare som under åren 2023-2024 blivit anställda med riktvärde 1100 listade per specialist.
- Inför varje budgetår sker genomgång av antalet läkare och inför budgetåren 2025-2026 skjuts medel till för att redan befintliga läkare ska kunna ha genomsnittligt antal listade per specialist med 1200 listade i slutet av 2026.

År 2026-2027:

- Anställda specialister (ej nyrekryterade under 2023-2026) erhåller rekommenderat riktvärde på 1100 listade per specialist, vilket motsvarar ett behov av cirka 38 specialister i genomsnitt. Antalet beror på hur många läkare som under åren 2023-2025 blivit anställda med riktvärde 1100 listade per specialist.
- Inför varje budgetår sker genomgång av antalet läkare och inför budgetåren 2026-2027 tillförs medel för att läkare rekryterade innan 2023 även ska erhålla lista med i genomsnitt 1100 lista senast i slutet av 2027.

Ekonomisk balans

Egenregins vårdcentraler har under flera år i rad, sen LOV infördes visat negativa ekonomiska resultat. Till största del har det ekonomiska resultatet varit en konsekvens av vakanta läkartjänster.

Genom att följa socialstyrelsen rekommenderade riktvärde om antalet listade personer per läkare och samtidigt utveckla arbetssätt, strukturer för utbildning med mera ska en bättre arbetsmiljö tillskapas inom primärvården och därmed också en större möjlighet att anställa fasta läkare.

I och med arbetet med att få fler fast anställda läkare på vårdcentralerna finns också en större möjlighet att nå en ekonomi i balans.

Egenregins primärvård ska senast 2027 ha en väl balanserad ekonomi med goda förutsättningar för att säkra en implementerad God och Nära vård.

Bedömning

Förvaltningens bedömning är att planen för implementering av socialstyrelsens rekommenderade riktvärde om 1100 listade per specialist och 550 listade per ST (genomsnitt under ST-tiden) är relevant och ett bra mål att arbeta mot. Bedömningen är också att planen behöver följas kontinuerligt över åren och att tillskott av ekonomiska medel bör genomlysas inför varje budgetår, men att tillskott för sänkning av antalet listade per specialist krävs.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse hälsa- och sjukvårdsförvaltningen 2022-10-23

Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen

Marie Loob
Hälsa- och sjukvårdsdirektör

Skickas till

Lena Bäckström, primärvårdschef
Jonas Sommar, verksamhetschef vårdcentralen Visborg
Viktoria Storm, verksamhetschef vårdcentralen Söderport